

פרשת בראשית

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ) ... א א

חז"ל מספרים "רבי פנחס בן יאיר הוה קאזיל לפדיון שבויין, פגע ביה בגינאי נהרא (נהר גינאי)

אמר ליה גינאי : חלוק לי מימך ואעבור בך אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה אני ודאי עושה
אמר ליה : אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם חלק ליה הוה ההוא גברא דהוה דארי חיטי לפיסחא (שהיה נושא חיטים לפסח)
אמר ליה : חלוק ליה נמי להאי דבמצוה עסיק חלק ליה...

שואל האור החיים: כאשר רצה משה לבקוע את הים אמר לו הים: אין אני נבקע מפניך כיוון שאני נבראתי ביום השלישי ואתה נבראת ביום השישי עד שנטה ד' ימינו לימין משה ונבקע הים, ולכאורה קשה מדוע לר' פנחס נבקע הנהר ואילו למשה לא רצה הים להיבקע עד שעזר לו ד'?

ומתרץ: כאשר ברא ד' את העולם עשה תנאי עם כל בריאה שהיא תהיה כפופה לתורה ולעמליה לעשות כל אשר יגזרו עליה, והנה בזמן יציאת מצרים עדיין לא קיבלו בנ"י את התורה וכיוון שלא היה למשה כח התורה לכן לא היה יכול להכריח את הים להיבקע אבל לר' פינחס כבר היתה זכות תורה ולכן נבקע הנהר לפניו.